

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘ. 660/2018*

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1^Α, Αθήνα, την 22^α Ιουνίου 2018, ημέρα Παρασκευή και ώρα 14:30, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτριος Κυριτσάκης

Μέλη: Βικτωρία Μερτικοπούλου

Νικόλαος Ζευγώλης και

Παναγιώτης Φώτης – (Εισηγητής)

Γραμματέας: Ηλιάνα Κούτρα

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί προηγούμενης γνωστοποίησης συγκέντρωσης, κατ' άρθρο 6 παρ. 1 - 3 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, της εταιρίας με την επωνυμία «UNIPAK ΕΛΛΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ», σχετικά με την απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου της εταιρίας με την επωνυμία «ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΒΛ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ ΧΑΡΤΟΠΟΙΪΑ ΧΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», μέσω της εξαγοράς του συνόλου του μετοχικού της κεφαλαίου.

Πριν την έναρξη της συζήτησεως, ο Πρόεδρος της Επιτροπής όρισε Γραμματέα της υπόθεσης την υπάλληλο, Ηλιάνα Κούτρα, με αναπληρώτρια την Ευαγγελία Ρουμπή.

Στην αρχή της συζήτησης, ο Πρόεδρος έδωσε το λόγο στον Εισηγητή της υπόθεσης, Παναγιώτη Φώτη, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά την υπ' αριθμ. πρωτ. οικ.3918/21.06.2018 γραπτή Εισήγηση επί της κρινόμενης υπόθεσης και πρότεινε, για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά στην Εισήγηση, να εγκριθεί η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση.

Με την ολοκλήρωση της ανάπτυξης της εισήγησης, το Τμήμα της Επιτροπής, μετά την αποχώρηση των μελών της Γενικής Διεύθυνσης προχώρησε σε διάσκεψη επί της ως άνω υπόθεσης με τη συμμετοχή του Εισηγητή της υπόθεσης, Παναγιώτη Φώτη, ο οποίος δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία και αφού έλαβε υπόψη την έκθεση του αρμόδιου Εισηγητή, όλα τα στοιχεία του φακέλου της ανωτέρω υπόθεσης, τις απόψεις των μελών και το ισχύον νομικό πλαίσιο,

---

*. Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε μία (1) επιπλέον έκδοση με τα διακριτικά: Προς Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στη γνωστοποιούσα εταιρία θα επιδοθεί η απόρρητη έκδοση. Από την παραπάνω έκδοση έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ 93 Α' /20.4.2011), όπως ισχύει, και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 54 Β' /16.1.2013). Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...])

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ :

Ι Η ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΠΡΑΞΗ

1. Στις 09.05.2018 η εταιρία «UNIPAK ΕΛΛΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» (εφεξής και «UNIPAK ΑΕ» ή εξαγοράζουσα ή γνωστοποιούσα), κατέθεσε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής και ΕΑ) το υπ' αριθ. πρωτ. 2961 έντυπο συνοπτικής γνωστοποίησης συγκέντρωσης επιχειρήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, αναφορικά με την εξαγορά του 100% των μετοχών της εταιρίας με επωνυμία «ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΒΛ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ ΧΑΡΤΟΠΟΙΑ ΧΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και διακριτικό τίτλο (δ.τ.) ΠΑΚΟ ΑΕ. (εφεξής και «ΠΑΚΟ ΑΕ» ή εξαγοραζόμενη).

2. Σύμφωνα με τα προσκομισθέντα στοιχεία, για τους σκοπούς της υλοποίησης της συναλλαγής, οι μέτοχοι της εταιρίας ΠΑΚΟ ΑΕ έχουν συνάψει με την εταιρία UNIPAK ΑΕ Ιδιωτικό Συμφωνητικό Αγοραπωλησίας Μετοχών (εφεξής και «Ιδιωτικό Συμφωνητικό») με ημερομηνία 5 Απριλίου 2018, δυνάμει του οποίου η UNIPAK ΑΕ προτίθεται να αγοράσει και να αποκτήσει την κυριότητα του συνόλου των μετοχών της ΠΑΚΟ ΑΕ. Σύμφωνα με το εν λόγω Συμφωνητικό μέρος της συγκέντρωσης αποτελεί και η θυγατρική εταιρία της ΠΑΚΟ ΑΕ, με την επωνυμία «ΧΑΡΤΟΠΟΙΑ ΠΑΚΟ ΒΕΛΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και δ.τ. «ΠΑΚΟ ΒΕΛΟΥ Α.Ε.», η οποία με την ολοκλήρωση της υπό κρίση συναλλαγής θα περάσει εξ' ολοκλήρου στον έλεγχο της UNIPAK ΑΕ¹.

3. Σύμφωνα με το Ιδιωτικό Συμφωνητικό, η ολοκλήρωση της συναλλαγής τελεί και υπό την αίρεση της έγκρισής της από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, τηρουμένης και της υποχρέωσης αναστολής πραγματοποίησης της συναλλαγής, μέχρι την έγκρισή της από την ΕΑ².

4. Το καθαρό τίμημα των μετοχών της ΠΑΚΟ ΑΕ που πρέπει να καταβληθεί από την αγοράστρια στους πωλητές κατά την ολοκλήρωση της συμφωνίας για την αγορά των μετοχών της ΠΑΚΟ ΑΕ ανέρχεται σε [...], εκ των οποίων [...]€, θα καταβληθεί στον [...] και το υπόλοιπο τίμημα θα καταβληθεί σε κάθε έναν από τους υπόλοιπους πωλητές - μετόχους.

5. Η εξαγορά θα ολοκληρωθεί το αργότερο εντός 180 ημερολογιακών ημερών από την υπογραφή του από 05.04.2018 Ιδιωτικού Συμφωνητικού (ή από όποια διαφορετική ημερομηνία, την οποία η εξαγοραζόμενη και η εξαγοράζουσα μπορούν να συμφωνήσουν γραπτώς).

6. Περαιτέρω, ανάμεσα σε άλλα, το Ιδιωτικό Συμφωνητικό αναφέρει ότι κατά την ημερομηνία ολοκλήρωσης της συμφωνίας θα έχουν υπογραφεί οι παρατήσεις των πωλητών, ως μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της θυγατρικής της εξαγοραζόμενης, ΠΑΚΟ ΒΕΛΟΥ ΑΕ³, ενώ σύμφωνα με τον όρο 8 με τίτλο «ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΠΩΛΗΤΩΝ» του Ιδιωτικού Συμφωνητικού, για διάστημα δύο (2) ετών από την υπογραφή

¹ Βλ. σχετικά και Προοίμιο (σελ. 4-5) του Ιδιωτικού Συμφωνητικού.

² Βλ. σχετικά παράρτημα 4 «Στοιχεία Αναβλητικής Αίρεσης», παρ. 1 «Συναινέσεις και εγκρίσεις».

³ Βλ. σχετικά όρο 6.1 του Ιδιωτικού Συμφωνητικού.

του, οι Πωλητές δεσμεύονται ότι δεν θα ασκήσουν άλλως θα απέχουν από κάθε ενέργεια ανταγωνιστικής δραστηριότητας (συμπεριλαμβανομένου της προσέλκυσης προσωπικού και πελατών) με αυτήν της ΠΑΚΟ ΑΕ και της ΠΑΚΟ ΒΕΛΟΥ ΑΕ στην Ελλάδα. Η εξαγοράζουσα αναγνωρίζει, ως εξαίρεση από την προαναφερόμενη ρήτρα περί μη άσκησης ανταγωνισμού, και αποδέχεται τη συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας της εταιρίας με την επωνυμία «ΜΠΟΞΠΑΚ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ ΕΙΔΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ» και τον δ.τ. «BOXPACK ΕΠΕ», η οποία δραστηριοποιείται στην αγορά κατασκευής και διάθεσης χαρτοκιβωτίων σε πελάτες μικρού μεγέθους στην Ελλάδα, καθώς με το υφιστάμενο επιχειρηματικό προφίλ της δεν ανταγωνίζεται, όπως αναφέρεται στο Ιδιωτικό Συμφωνητικό, την ΠΑΚΟ ΑΕ ή την ΠΑΚΟ ΒΕΛΟΥ ΑΕ⁴. Η εν λόγω εταιρία έχει έδρα αυτή στην Αθήνα, και ανήκει στους μετόχους της ΠΑΚΟ ΑΕ, [...] και [...], καθώς και στον [...], ο οποίος εργάζεται στην εταιρία ΠΑΚΟ ΑΕ, ως [...]»^{5,6}.

7. Τέλος, σημειώνεται ότι σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα, ως στρατηγικοί και οικονομικοί λόγοι που δικαιολογούν την πραγματοποίηση της υπό κρίση συγκέντρωσης είναι η εξασφάλιση της βιωσιμότητας της εξαγοραζόμενης επιχείρησης η οποία θα επιτευχθεί με την οικονομική της ενίσχυση και την αντιμετώπιση των χρηματοπιστωτικών της αναγκών αλλά και τη βελτίωση των παραγομένων προϊόντων της, με την αναβάθμιση του μηχανολογικού της εξοπλισμού και τη βελτιστοποίηση της αλυσίδας παραγωγής της. Με την εξασφάλιση της βιωσιμότητας της επιχείρησης διασφαλίζονται οι ήδη υπάρχουσες θέσεις εργασίας, ενώ η αναβάθμιση της επιχείρησης δημιουργεί την προοπτική για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

II ΟΙ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΣΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

II.1 UNIPAK ΕΛΛΑΣ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ.

8. Η εξαγοράζουσα εταιρία, **UNIPAK ΑΕ**, έχει έδρα στην Ιεράπετρα Κρήτης και δραστηριοποιείται, *μεταξύ άλλων*, στην εμπορία χαρτιού, στη μεταποίηση και εμπορία ενός ευρέος φάσματος συσκευασιών από κυματοειδές χαρτόνι⁷. Προμηθεύει με λύσεις συσκευασίας τον βιομηχανικό και αγροτικό τομέα διαθέτοντας στην αγορά προϊόντα, τα οποία εκτείνονται

⁴ Βλ. όρο 8.3 του Ιδιωτικού Συμφωνητικού.

⁵ Βλ. και παρ. 16 της παρούσας.

⁶ Σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 8 του ν. 3959/2011 «Οι αποφάσεις που εκδίδονται σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 6 καλύπτουν και τους περιορισμούς που συνδέονται άμεσα με την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης και είναι απαραίτητοι γι' αυτή». Ως εκ τούτου, οι τυχόν περιορισμοί που συνδέονται άμεσα με την εκάστοτε συγκέντρωση και είναι απαραίτητοι για την πραγματοποίησή της (δευτερεύοντες/ παρεπόμενοι περιορισμοί) καλύπτονται αυτομάτως από την εγκριτική της συγκέντρωσης απόφαση. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού δεν υποχρεούται να αξιολογεί τους εν λόγω περιορισμούς κατά περίπτωση· συνιστά ωστόσο καθήκον των συμμετεχουσών επιχειρήσεων να αξιολογούν μόνες τους κατά πόσον και σε ποιο βαθμό οι συμφωνίες τους μπορούν να θεωρηθούν ως παρεπόμενες μιας πράξης συγκέντρωσης. Οι περιορισμοί που δεν μπορούν να θεωρηθούν ως άμεσα συνδεδεμένοι και απαραίτητοι για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 1 και 2 του ν. 3959/2011 και 101 και 102 ΣΛΕΕ. Βλ. σχετικά σκέψη 21 Κανονισμού του Συμβουλίου 139/2004 της 20.01.2004, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων («Κοινοτικός κανονισμός συγκεντρώσεων»), ΕΕ L 024 της 29/01/2004, σελ. 0001 – 0022, καθώς και Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τους περιορισμούς που συνδέονται άμεσα με τις συγκεντρώσεις και είναι απαραίτητοι για την πραγματοποίησή τους, παρ. 2 επ.

⁷ Βλ. και άρθρο 3 του Καταστατικού της εταιρίας, όπως αυτό τροποποιήθηκε δυνάμει της από 20.3.2010 απόφασης της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της εταιρίας (Φ.Ε.Κ. τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε / 2917/29.4.2010).

από τελάρα για αγροτική χρήση (φρούτα και λαχανικά) με γραφικά υψηλής ανάλυσης, έως προωθητικά χαρτοκιβώτια, χαρτοκιβώτια μεταφοράς και χαρτοκιβώτια τροφοδοσίας, τα οποία είναι όλα ανακυκλώσιμα.

9. Το [...] % των μετοχών της εξαγοράζουσας ανήκει στην εταιρία συμμετοχών Frem Industrial Group SAL, η οποία είναι λιβανέζικη εταιρία συμμετοχών (Holding) και συμμετέχει και σε εταιρίες εκτός Ελλάδας, οι οποίες δραστηριοποιούνται μεταξύ άλλων και στην παραγωγή και μεταποίηση κυματοειδούς χαρτονιού. Το υπόλοιπο [...] % των μετοχών της εξαγοράζουσας ανήκει [...].

Πίνακας 1: Μετοχική σύνθεση της UNIPAK

Όνομα Μετόχου	Ποσοστό Συμμετοχής
Frem Industrial Group SAL	[...] %
[...]	[...] %

Πηγή: Στοιχεία προσκομισθέντα από τη γνωστοποιούσα

10. Η Frem Industrial Group SAL⁸, μέσω των εταιριών του ομίλου της, δραστηριοποιείται ανάμεσα σε άλλα και στην παραγωγή ευρείας γκάμας αναλώσιμων καταναλωτικών αγαθών, προϊόντων χάρτινης συσκευασίας, παραγωγής βιομηχανικού χάρτου, προϊόντων πλαστικών ανακυκλώσιμων συσκευασιών, ενέργειας με έμφαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας καθώς και αυτοματοποιημένων μηχανημάτων παραγωγής. Εδρεύει στο Ajaltoun του Λιβάνου, απασχολεί πάνω από 10.400 άτομα στη Μέση Ανατολή, την Αφρική, την Ευρώπη και τις ΗΠΑ. Διαχειρίζεται 60 επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων 37 μονάδων παραγωγής και 23 εμπορικών εταιριών, με εμπορική (ή και παραγωγική) δραστηριότητα σε περισσότερες από 100 χώρες παγκοσμίως.

11. Τις τελευταίες έξι δεκαετίες, ο όμιλος έχει διευρύνει το χαρτοφυλάκιό του, επενδύοντας περισσότερο στο κυματοειδές χαρτόνι και στην κατασκευή χαρτοκιβωτίων συσκευασιών, δίνοντας έμφαση στην κατασκευή συσκευασιών χαρτιού και πλαστικού για διάφορους βιομηχανικούς τομείς: γεωργικά προϊόντα, ποτά, κτίρια και κατασκευές, τροφοδοσία και υπηρεσίες τροφίμων, γαλακτοκομικά και παγωτά, κατεψυγμένα και μεταποιημένα τρόφιμα, προσωπική υγιεινή, φαρμακευτικά προϊόντα, πετροχημικά προϊόντα και στην ευρύτερη αγορά διαφήμισης και διαφημιστικών προϊόντων.

Π.2 ΠΑΚΟ Α.Ε.⁹ (ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΒΛ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ ΧΑΡΤΟΠΟΙΑ ΧΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ)

12. Η εταιρία ΠΑΚΟ ΑΕ¹⁰ εδρεύει στην Αθήνα και δραστηριοποιείται στον κλάδο παραγωγής χαρτιού. Είναι βιομηχανική εταιρία η οποία δραστηριοποιείται στην παραγωγή χαρτιού

⁸ Βλ <http://www.indevcogroup.com/>

⁹ Πηγή: υπ' αριθ. πρωτ. 2961/09.05.2018 έντυπο γνωστοποίησης Συγκέντρωσης και <https://www.pako.gr/index.html>

¹⁰ Η εταιρία ιδρύθηκε το 1960 στο Βέλο Κορινθίας με την επωνυμία «ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.» και το 1974, μετατράπηκε σε Ανώνυμη Εταιρεία με την επωνυμία «ΑΝ. ΒΛ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

συσκευασίας, κυματοειδούς χαρτονιού (φύλλου) και χαρτοκιβωτίων όλων των τύπων. Το σύνολο της παραγωγής της προέρχεται από 100% ανακυκλωμένες πρώτες ύλες και διατίθεται κυρίως στην εγχώρια αγορά σε άλλες επιχειρήσεις χάρτου ή μεταποιείται από την ίδια. Η πρώτη ύλη που χρησιμοποιεί είναι τα αποκόμματα χάρτου από βιομηχανίες ή από Κέντρα Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών, τα οποία προμηθεύεται εξ' ολοκλήρου από την εγχώρια αγορά.

13. Η εταιρία διαθέτει τις παρακάτω μονάδες-εγκαταστάσεις: α) Στον Βοτανικό, όπου βρίσκονται τα κεντρικά γραφεία διοικήσεως και η αποθήκη συλλογής παλαιόχαρτου, β) στην Πελασγία Φθιώτιδας όπου βρίσκεται το εργοστάσιο της εταιρίας, όπου πραγματοποιούνται όλες οι προαναφερθείσες παραγωγικές διαδικασίες, καθώς επίσης και συλλογή και διαλογή παλαιόχαρτου και γ) στην Νεχωρούδα Θεσσαλονίκης, όπου από το 1979 μέχρι σήμερα λειτουργεί σαν αποθήκη συλλογής, διαλογής και μεταφοράς παλαιόχαρτου στο εργοστάσιο της Πελασγίας.

14. Κατά την ημερομηνία της γνωστοποίησης της συγκέντρωσης, η μετοχική σύνθεση της ΠΑΚΟ ΑΕ είχε ως ακολούθως:

Πίνακας 2: Μετοχική σύνθεση της ΠΑΚΟ ΑΕ

ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΟΧΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΟΧΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]
[...] 1/3 εξ αδιαιρέτων των μετοχών ο καθένας	[...]	[...]
ΠΑΚΟ Ε.ΚΟ FINANCIAL CY LTD με έδρα την Κύπρο		[...]
ΣΥΝΟΛΟ		100%

Πηγή: Στοιχεία προσκομισθέντα από τη γνωστοποιούσα

15. Η ΠΑΚΟ ΑΕ κατέχει το [...] % του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας (και συγκεκριμένα [...] ονομαστικές μετοχές ονομαστικής αξίας [...] € η κάθε, επί [...] ονομαστικών μετοχών) με την επωνυμία «ΧΑΡΤΟΠΟΙΑ ΠΑΚΟ ΒΕΛΟΥ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (με δ.τ. «ΠΑΚΟ ΒΕΛΟΥ Α.Ε.»), η οποία όπως προαναφέρθηκε (βλ. παρ. 2 ανωτέρω) αποτελεί επίσης μέρος της υπό κρίση συναλλαγής και δραστηριοποιείται στην παραγωγή χαρτιού συσκευασίας και χαρτιού περιτύλιξης κρεπέ¹¹. Το υπόλοιπο ποσοστό [...] % (δηλ. [...] μετοχές) ανήκει στην [...].

16. Σημειώνεται ότι οι μέτοχοι της ΠΑΚΟ ΑΕ, [...] και [...] καθώς και ο [...], συμμετέχουν στην εταιρία **BOXPACK ΕΠΕ**. Η εν λόγω εταιρία ιδρύθηκε το 2007 και εδρεύει στην Αθήνα (Βοτανικός). Το κύριο αντικείμενο δραστηριότητας της BOXPACK ΕΠΕ είναι η μετατροπή χαρτονιού, το οποίο προμηθεύεται από την ΠΑΚΟ ΑΕ, σε χαρτοκιβώτια για πελάτες μικρού μεγέθους στην Ελλάδα και κυρίως (κατά [...] %) στο Λεκανοπέδιο Αττικής. Κατά δήλωση της γνωστοποιούσας, η BOXPACK ΑΕ δεν είναι ανταγωνίστρια με καμία από τις εταιρίες που

Α.Ε. «ΠΑΚΟ» ΧΑΡΤΟΠΟΙΑ – ΧΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ & ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ» (ΦΕΚ 2090/12.12.1974).

¹¹ Βλ. <https://www.pako.gr/historical.html>, ως είχε την 14.06.2018.

συμμετέχουν στη συγκέντρωση, καθώς η BOXPACK ltd αναλαμβάνει να εξυπηρετήσει πελάτες [...] ([...]), τους οποίους ούτε η UNIPAK ούτε και η ΠΑΚΟ ΑΕ [...] ¹².

17. Μέτοχοι της BOXPACK ΕΠΕ είναι οι: [...] ([...]% των εταιρικών μεριδίων), [...] ([...]% των εταιρικών μεριδίων), καθώς και ο [...] (40% των εταιρικών μεριδίων). Ο [...] ασκούσε τα καθήκοντα [...] ¹³. Περαιτέρω, με το υπ' αριθ. πρωτ. 3908/21.06.2018 έγγραφο οι συμμετέχουσες ενημέρωσαν την Υπηρεσία ότι ο [...] ανέλαβε την υποχρέωση, για όσο χρονικό διάστημα απασχολείται στην ΠΑΚΟ ΑΕ, να τηρήσει συγκεκριμένους όρους εμπιστευτικότητας και μη ανταγωνισμού ¹⁴.

18. Ο κύκλος εργασιών της BOXPACK ΕΠΕ για το 2016 ανήλθε σε [...]€, ενώ για το 2017 σε [...]€.

Π.3 Κύκλοι Εργασιών των Συμμετεχουσών Επιχειρήσεων

19. Ο κύκλος εργασιών κάθε μίας από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις, αλλά και των εταιριών στις οποίες ασκεί αποκλειστικό έλεγχο η Frem Industrial Group SAL, μητρική εταιρία της UNIPAK ΑΕ, κατά το τελευταίο οικονομικό έτος 2017, όπως προκύπτει από τις οικονομικές καταστάσεις τους και κατά δήλωση της γνωστοποιούσας (δεδομένου ότι δεν έχουν οριστικοποιηθεί τα οικονομικά αποτελέσματα του 2017), στην παγκόσμια και ελληνική αγορά, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10 ν. 3959/2011, όπως ισχύει, είχε ως εξής:

Πίνακας 3: Κύκλοι εργασιών 2017 (σε ευρώ)

Εταιρίες	Παγκόσμια Αγορά	Ελληνική Αγορά
1. ΠΑΚΟ ΑΕ	[...]	[...]
2. UNIPAK ΑΕ	[...]	[...]
3. Frem Industrial Group SAL (πλην UNIPAK ΑΕ)	[...]	[...]
ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΥΝΟΛΟ (1+2)	[...]	[...]
ΣΥΝΟΛΟ	[...]	[...]

Πηγή: Στοιχεία προσκομισθέντα από τη γνωστοποιούσα

III Η ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΠΡΑΞΗ - ΕΝΝΟΙΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

III.1 Χαρακτηρισμός της υπό κρίση Πράξης

20. Κατά το άρθρο 5 παρ. 2 περίπτωση (β) του ν. 3959/2011, συγκέντρωση επιχειρήσεων πραγματοποιείται όταν επέρχεται μόνιμη μεταβολή ως προς τα πρόσωπα (φυσικά ή νομικά) που ασκούν έλεγχο επί της αποκτώμενης εταιρίας. Τούτο συντρέχει στην περίπτωση κατά την οποία ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστον μία επιχείρηση, ή μία ή

¹² Βλ. σχετικά τον όρο 8.3 του Ιδιωτικού Συμφωνητικού, καθώς και τις υπ' αριθ. πρωτ. 3313/25.05.2018, 3564/07.06.2018 και 3586/12.06.2018 απαντητικές επιστολές της γνωστοποιούσας. Συγκεκριμένα, [...].

¹³ Συγκεκριμένα Διαχειριστής της εταιρίας ορίστηκε ο πλειοψηφών εταίρος της BOXPACK ΕΠΕ, [...] (βλ την υπ' αριθ. πρωτ. 3917/21.06.2018 Τροποποίηση του Καταστατικού της BOXPACK ΕΠΕ).

¹⁴ Βλ. και παρ. 50 επ. της παρούσας.

περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων, με την αγορά τίτλων ή στοιχείων του ενεργητικού, με σύμβαση ή με άλλο τρόπο. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 3 του ίδιου νόμου, ο έλεγχος απορρέει από δικαιώματα, συμβάσεις ή άλλα μέσα, τα οποία παρέχουν τη δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη δραστηριότητα μιας επιχείρησης, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών πραγματικών ή νομικών συνθηκών.

21. Στην προκειμένη περίπτωση η UNIPAK ΑΕ εξαγοράζοντας το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της ΠΑΚΟ ΑΕ θα αποκτήσει το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου της εξαγοραζόμενης εταιρίας. Επομένως, η υπό κρίση εξαγορά οδηγεί σε απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου από μέρος της UNIPAK ΑΕ επί της ΠΑΚΟ ΑΕ και ως εκ τούτου συνιστά συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 5 παρ. 2 περίπτωση (β) του ν. 3959/2011.

III.2 Αρμοδιότητα ΕΑ

22. Η υπό κρίση συγκέντρωση υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση, καθώς εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 παρ. 1 ν. 3959/2011¹⁵ και έχει εθνική διάσταση με βάση τους γνωστοποιηθέντες, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10 ν. 3959/2011, όπως ισχύει, κύκλους εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων κατά το έτος 2017 στην ελληνική και την παγκόσμια αγορά, οι οποίοι παρατίθενται συνοπτικά στον Πίνακα 3 της Ενότητας II.3. Ειδικότερα, πληρούται το κριτήριο περί του συνολικού κύκλου εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στην παγκόσμια αγορά, διότι το σχετικό ποσό, ανερχόμενο κατά τη χρήση του έτους 2017 σε [...]€¹⁶, υπερβαίνει το προβλεπόμενο κατώφλι των εκατόν πενήντα εκατομμυρίων (150.000.000€) ευρώ. Επίσης, πληρούται το σωρευτικά προβλεπόμενο κριτήριο υπαγωγής, αναφορικά με τον κύκλο εργασιών που πραγματοποιείται στην εθνική αγορά, από δύο, τουλάχιστον, συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις, χωριστά για κάθε μία εξ αυτών καθώς, τόσο οι εταιρίες UNIPAK ΑΕ και ΠΑΚΟ ΑΕ έχουν κύκλους εργασιών στην ελληνική αγορά άνω των 15 εκ. ευρώ έκαστη.

23. Η υπό κρίση συγκέντρωση δεν έχει κοινοτική διάσταση, καθώς οι παγκόσμιοι κύκλοι εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων δεν υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια των άρθρων 1 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού (ΕΚ) 139/2004¹⁶. Ενόψει των ανωτέρω, η παρούσα γνωστοποίηση υποβάλλεται αρμοδίως ενώπιον της ΕΑ.

¹⁵ Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 παρ. 1: «Κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε τριάντα ημέρες από τη σύναψη συμφωνίας ή τη δημοσίευση προσφοράς ή ανταλλαγής ή την ανάληψη υποχρέωσης για την απόκτηση συμμετοχής, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση κατά το άρθρο 10 ανέρχεται, στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ στην ελληνική αγορά».

¹⁶ Βλ. άρθρο 1 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού του Συμβουλίου 139/2004 της 20.01.2004, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων («Κοινοτικός κανονισμός συγκεντρώσεων»), ΕΕ L 024 της 29/01/2004, σελ. 1 – 22, σύμφωνα με το οποίο: «[...] 2. Μία συγκέντρωση έχει κοινοτική διάσταση όταν: α) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 5 δισεκατομμύρια ευρώ και β) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, εντός της Κοινότητας, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 250 εκατομμυρίων ευρώ, εκτός εάν κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των δύο τρίτων του συνολικού κοινοτικού κύκλου

III.3 Έλεγχος παραδεκτού, εμπροθέσμου και προσήκοντος της γνωστοποίησης

24. Το έντυπο γνωστοποίησης με αριθ. πρωτ. 2961 υποβλήθηκε στην ΕΑ την 09.05.2018, ήτοι 34 ημέρες από τη σύναψη του με ημερομηνία 05.04.2018 Ιδιωτικού Συμφωνητικού μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών της παρούσας και συνεπώς δύο (2) ημέρες μετά τη λήξη της τριακονθήμερης¹⁷ προθεσμίας γνωστοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011. Με τη γνωστοποίηση αυτή συνυποβλήθηκε το προβλεπόμενο στο άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 3959/2011 παράβολο. Με ηλεκτρονική επιστολή της 15.05.2018 η γνωστοποιούσα κοινοποίησε στην ΕΑ αντίτυπο του φύλλου της ημερήσιας οικονομικής εφημερίδας πανελλαδικής κυκλοφορίας «ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ» της 14.05.2018, όπου δημοσίευσε την υπό κρίση πράξη. Το περιεχόμενο της ως άνω δημοσίευσης αναρτήθηκε στον διαδικτυακό τόπο της ΕΑ στις 16.05.2018, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 παρ. 6 του ν. 3959/2011. Λαμβάνοντας υπόψη την κατά μόνο δύο (2) εργάσιμες ημέρες καθυστέρηση γνωστοποίησης, την όλη συμπεριφορά της γνωστοποιούσας και την πάγια σε αντίστοιχες περιπτώσεις νομολογία της ΕΑ¹⁸, η εν λόγω γνωστοποίηση θεωρείται παραδεκτή.

25. Κατά την εξέταση του φακέλου η Υπηρεσία έκρινε ότι το ανωτέρω έντυπο γνωστοποίησης δεν είχε συμπληρωθεί πλήρως και απέστειλε την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 3156/18.05.2018 επιστολή προς την γνωστοποιούσα, βάσει των άρθρων 8 παρ. 11 και 38 του ν. 3959/2011, στην οποία η γνωστοποιούσα απάντησε με την υπ' αριθ. πρωτ. 3313/25.05.2018 επιστολή της (μετά από παράταση που της χορηγήθηκε με το υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 3300/24.05.2018 σε συνέχεια προηγούμενου σχετικού αιτήματός της υπ' αριθ. πρωτ. 3270/23.05.2018), οπότε η γνωστοποίηση κατέστη πλήρης και προσήκουσα. Ως εκ τούτου, η προθεσμία έκδοσης απόφασης της ΕΑ επί της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης παρέρχεται την 25.06.2018.

εργασιών της σε ένα και το αυτό κράτος μέλος. 3. Μία συγκέντρωση που δεν υπερβαίνει τα κατώτατα όρια που προβλέπονται στην παράγραφο 2 έχει κοινοτική διάσταση, εφόσον: α) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ· β) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις σε κάθε ένα από τρία τουλάχιστον κράτη μέλη, υπερβαίνει τα 100 εκατομμύρια ευρώ· γ) σε κάθε ένα από τα τρία τουλάχιστον κράτη μέλη που λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς του στοιχείου β), δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν κάθε μία χωριστά συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 25 εκατομμυρίων ευρώ και δ) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, εντός της Κοινότητας συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 100 εκατομμυρίων ευρώ, εκτός εάν κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των δύο τρίτων του συνολικού κοινοτικού κύκλου εργασιών της σε ένα και το αυτό κράτος μέλος».

¹⁷ Η καταληκτική ημέρα της προθεσμίας των 30 ημερών ήταν η 5^η Μαΐου 2018. Ωστόσο, οι 5^η και 6^η Μαΐου 2018 είναι Σάββατο και Κυριακή (αργία) αντίστοιχα, δηλ. ημέρες εξαιρετέες κατά τον υπολογισμό της λήξης των προθεσμιών, η οποία [λήξη] μετατίθεται για την επόμενη εργάσιμη ημέρα (ΑΠ 1566/2010, ΝοΒ 2011, σελ. 541). Εν προκειμένω ως ημέρα λήξης της προθεσμίας λογίζεται η 7^η Μαΐου 2018.

¹⁸ Βλ. *μεταξύ άλλων*, ΕΑ 74/1997, 379/2008 και 583/2013.

IV ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ¹⁹

26. Στην παρούσα συγκέντρωση τα συμμετέχοντα μέρη σε αυτή δραστηριοποιούνται στις τις ακόλουθες αγορές:

- α) Παραγωγής/εμπορίας χάρτου για χαρτοκιβώτια
- β) Παραγωγής/εμπορίας κυματοειδούς χαρτονιού
- γ) Παραγωγής/εμπορίας χαρτοκιβωτίων από κυματοειδές χαρτόνι

IV.1 Σχετικές αγορές προϊόντων

27. Σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα, αλλά και με παλαιότερες αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (εφεξής Ε.Επ.)²⁰, οι προαναφερόμενες αγορές αποτελούν διακριτές αγορές. Ειδικότερα αναφορικά με το κυματοειδές χαρτόνι υπάρχουν δυο ξεχωριστές σχετικές αγορές. Η μια αφορά στο κυματοειδές χαρτόνι (Corrugated Board) από το οποίο κατασκευάζονται τα αντίστοιχα χαρτοκιβώτια και η άλλη αφορά την αγορά χαρτοκιβωτίων από κυματοειδές χαρτόνι (Corrugated Cases).

IV.1.1 Σχετική αγορά Παραγωγής/ Εμπορίας Χάρτου (για χαρτοκιβώτια)

28. Ο χάρτος αποτελεί το χαρτί / υλικό που χρησιμοποιείται κυρίως για την παραγωγή χαρτοκιβωτίων ή άλλων χάρτινων συσκευασιών. Το χαρτί για κιβώτια από κυματοειδές χαρτόνι αφορά χαρτί το οποίο εμπορεύεται σε ρόλους και αρχικά μεταποιείται σε κυματοειδές χαρτόνι το οποίο στη συνέχεια μεταποιείται σε χαρτοκιβώτιο²¹. Παράγεται κυρίως από ανακυκλωμένο χαρτί (παλαιόχαρτο). Η παραγωγική του διαδικασία είναι παρόμοια με την παραγωγή των λοιπών ειδών χαρτιού: μείγμα ανακυκλωμένου χαρτιού (παλαιόχαρτο, το οποίο αφού συλλεχθεί, έχει διαχωριστεί και δεματοποιηθεί)²² και νερού, το οποίο προστίθεται στους αναλυτές (mixer-pulper) όπου αλέθεται από μία φτερωτή και μετατρέπεται σε πολτό. Στη συνέχεια ο πολτός καθαρίζεται και αποθηκεύεται σε δεξαμενές. Εκεί προστίθεται άμυλο για να ενισχυθούν οι δεσμοί μεταξύ των ινών και χρώμα ώστε να βαφτεί καφέ. Ο χαρτοπολτός, αραιώνεται με νερό και κατόπιν παίρνει

¹⁹ Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή/και υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία προσφέρουν ή ζητούν τα σχετικά προϊόντα ή παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού και η οποία μπορεί να διακριθεί από άλλες γειτονικές γεωγραφικές περιοχές, ιδίως λόγω των αισθητά διαφορετικών συνθηκών ανταγωνισμού που επικρατούν σε αυτές. Στους παράγοντες που επιτρέπουν τον προσδιορισμό της σχετικής γεωγραφικής αγοράς περιλαμβάνονται η φύση και τα χαρακτηριστικά των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών, η ύπαρξη φραγμών κατά την είσοδο στην αγορά, οι προτιμήσεις των καταναλωτών, οι ουσιαστικές διαφορές στα μερίδια αγοράς των επιχειρήσεων μεταξύ γειτονικών γεωγραφικών περιοχών ή οι σημαντικές διαφορές ως προς τις τιμές.

²⁰ Βλ. σχετικά ενδεικτικά τις παρακάτω αποφάσεις της Ε.Επ. με αριθ.: IV/M.499 - JEFFERSON SMURFITT / SAINT GOBAIN (19.09.1994), IV/M.1208, JEFFERSON SMURFIT / STONE CONTAINERS (08.07.1998), IV/M.1418 SCA PACKAGING / REXAM(11.02.1999), COMP/M.3431, SONOCO/AHLSTROM (6.10.2004), COMP/M.3935 - JEFFERSON SMURFIT / KAPPA (10.11.2005) και M.6512 - DS SMITH/ SCA PACKAGING (25.05.2012).

²¹ Βλ. σχετικά την υπ' αριθ. πρωτ. 3313/25.05.2018 απαντητική επιστολή της γνωστοποιούσας. Πρβλ και την υπόθεση Ε.Επ., COMP/M.3431.

²² Η Ε.Επ. σε σχετικές της αποφάσεις [COMP/M.6101 - UPM/Myllykoski and Rhein Papier (10.07.2011) και COMP/M.6512] έχει καταλήξει ότι υφίσταται και η ξεχωριστή αγορά ανακυκλωμένου χαρτιού, η οποία διακρίνεται έτι περαιτέρω σε αγορά συλλογής και αγοράς/προμήθειας ανακυκλωμένου χαρτιού. Εν προκειμένω, ωστόσο, παρέλκει η περαιτέρω εξέταση των εν λόγω αγορών καθώς δεν επηρεάζει την παρούσα υπόθεση.

την τελική του μορφή στην χαρτοποιητική μηχανή περνώντας μέσα από τις κρησάρες, πρέσες και τους στεγνωτικούς κυλίνδρους και στο τέλος τυλίγεται σε ρόλους. Οι παραγόμενοι ρόλοι χάρτου μήκους 2 έως 2,4 μέτρα, βάρους περίπου 2 τόνων και διαμέτρου περίπου 1,3 μέτρων προωθούνται στην παραγωγή κυματοειδούς χαρτονιού από την σχετική μηχανή (corrugator) ή προωθούνται προς πώληση σε πελάτες χαρτιού, οι οποίοι διαθέτουν αντίστοιχη μηχανή κυματοειδούς χαρτονιού.

IV.1.2 Σχετική αγορά Παραγωγής κυματοειδούς χαρτονιού

29. Το κυματοειδές χαρτόνι παράγεται από χαρτί. Είναι το ενδιάμεσο προϊόν μεταξύ χαρτιού και χαρτοκιβωτίου. Παράγεται από κυματοποιητικές μηχανές, οι οποίες παράγουν χαρτόνι αποτελούμενο από 3 ή 5 φύλλα χαρτιού. Στο 3φυλλο χαρτόνι το μεσαίο φύλλο χαρτιού είναι κυματοειδές (κατσαρό), ενώ τα (δύο) εξωτερικά στρώματα είναι απλό χαρτί. Στο 5φυλλο αντίστοιχα τα 2 φύλλα είναι κυματοειδή και τα 3 απλό χαρτί. Τα φύλλα χαρτιού συγκρατούνται μεταξύ τους με κόλλα αμύλου. Ακολουθεί η κοπή του κυματοειδούς χαρτονιού σε αναπτύγματα, στις επιθυμητές διαστάσεις και ταυτόχρονα γίνονται ριγώματα (τσακίσματα) κάθετα στις κυματώσεις. Το επίπεδα φύλλα του κυματοειδούς χαρτονιού είτε οδηγούνται προς περαιτέρω μεταποίηση ώστε να μετατραπούν σε χαρτοκιβώτια, ή πωλούνται σε πελάτες, οι οποίοι διαθέτουν κιβωτιοποιητικές μηχανές και τα μεταποιούν εν συνεχεία σε κιβώτια²³.

IV.1.3 Σχετική αγορά παραγωγής χαρτοκιβωτίων από κυματοειδές χαρτόνι

30. Τα χαρτοκιβώτια αποτελούν το τελικό προϊόν το οποίο παράγεται από φύλλα κυματοειδούς χαρτονιού. Η διεργασία παραγωγής του ακολουθεί γενικά την εξής διαδικασία: εκτύπωση – κοπή – εφαρμογή κόλλας – δίπλωμα – στοίβαξη σε πακέτα.- παλετάρισμα. Τα χαρτοκιβώτια ακολούθως πωλούνται σε πελάτες για τη συσκευασία και μεταφορά των προϊόντων τους.

IV.2 Σχετική γεωγραφική αγορά

31. Κατά τη γνωστοποιούσα, η γεωγραφική αγορά εκτείνεται στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας. Σημειώνεται ότι η Ε.Επ. σε προηγούμενες αποφάσεις της Ε.Επ²⁴, όρισε ότι η γεωγραφική αγορά για τις σχετικές προαναφερόμενες γεωγραφικές αγορές είτε άφησε το θέμα της οριοθέτησης ανοικτό²⁵ είτε όρισε ότι εκτείνονται στον ΕΟΧ. Εν προκειμένω, για τις ανάγκες αξιολόγησης της παρούσας υπόθεση, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη το ότι τα συμμετέχοντα μέρη διαθέτουν τα προϊόντα τους (χαρτί για χαρτοκιβώτια, το κυματοειδές χαρτόνι και τα χαρτοκιβώτια από κυματοειδές χαρτόνι) στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού, η γεωγραφική αγορά ορίζεται ως το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

²³ Βλ. σχετικά την υπ' αριθ. πρωτ. 3313/25.05.2018 απαντητική επιστολή της γνωστοποιούσας. Πρβλ και την υπόθεση Ε.Επ., IV/M.1208.

²⁴ Βλ. σχετικά Αποφάσεις Ε.Επ. IV/M.499, IV/M.1208, COMP/M.3431 και COMP/M.6512.

²⁵ Βλ. ειδικά Αποφάσεις Ε.Επ. COMP/M. 3935 και COMP/M.6512, παρ. 61, όπου ειδικά για τη γεωγραφική αγορά της προμήθειας/εμπορίας κυματοειδούς χαρτονιού στο ΗΒ, Γαλλία και στην Τσεχία αναφέρεται ότι θα μπορούσε να οριστεί ως εθνική, λαμβάνοντάς ειδικά υπόψη τους υψηλούς δασμούς – φόρους για το εν λόγω προϊόν (για βάρος άνω των 800 γρ/τμ). Ενώ άφησε ανοικτό το ενδεχόμενο να υπάρχει και μία οικονομικά συμφέρουσα απόσταση μεταφοράς του κυματοειδούς χαρτονιού 300 χλμ. (η οποία ενδέχεται να είναι και μεγαλύτερη) γύρω από το εργοστάσιο παραγωγής.

V ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ – ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ - ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ²⁶

32. Σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν, οι συμμετέχουσες εταιρίες δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα ταυτοχρόνως σε δύο από τις τρεις ανωτέρω αγορές ως ανταγωνιστές, ως εκ τούτου η υπό κρίση πράξη αφορά σε οριζόντια συγκέντρωση. Ωστόσο, αν και, κατά δήλωση της γνωστοποιούσας, η ΠΑΚΟ ΑΕ και η UNIPAK ΑΕ δεν είχαν καμία εμπορική σχέση (πελάτη - προμηθευτή) σε καμία από τις εξεταζόμενες σχετικές αγορές της παρούσας γνωστοποίησης, η UNIPAK ΑΕ αποτελεί δυνητικό πελάτη της εξαγοραζόμενης ΠΑΚΟ ΑΕ και συνεπώς θα πρέπει να αξιολογηθούν και τυχόν κάθετα αποτελέσματά της εν λόγω συγκέντρωσης.

V.1 Μεριδία αγοράς στις σχετικές αγορές:

33. Αναφορικά με τον υπολογισμό των μεριδίων αγοράς, η γνωστοποιούσα προσκόμισε τις εκτιμήσεις της βάσει των διαθέσιμων πηγών ως προς το συνολικό μέγεθος των σχετικών αγορών, τα οποία επιβεβαίωσε και η Υπηρεσία βάσει της έρευνας που διεξήγαγε²⁷.

α) Σχετική αγορά (παραγωγής/εμπορίας χάρτου για χαρτοκιβώτια από κυματοειδές χαρτόνι).

34. Η εγχώρια παραγωγή χάρτου για χαρτοκιβώτια, οι εισαγωγές χάρτου και η συνολική αγορά παρουσιάζονται παρακάτω:

Πίνακας 4: Εγχώρια παραγωγή και Εισαγωγές χαρτιού, 2012-2017

Έτος	Εγχώρια παραγωγή χαρτιού**		Εισαγωγές χαρτιού (2012-2017)***		Σύνολο αγοράς χάρτου	
	Αξία	Ποσότητα	Αξία	Ποσότητα	Αξία	Ποσότητα
2012	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2013	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2014	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2015	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2016	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2017*	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
<i>Ποσότητα: σε τόνους, Αξία: σε € χιλ.</i>						
<i>*Εκτίμηση ΠΑΚΟ Α.Ε.</i>						
<i>**Πηγή ICAP *** Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.</i>						

²⁶ Ως «επηρεαζόμενη αγορά» νοείται: α) Κάθε σχετική αγορά στην οποία ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες δύο ή περισσότερες από τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις, εφόσον εκτιμάται ότι η συγκέντρωση θα οδηγήσει σε συνολικό μερίδιο στην αγορά αυτή ύψους τουλάχιστον 15% (η περίπτωση αφορά οριζόντιες σχέσεις), καθώς και β) Κάθε σχετική αγορά στην οποία ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες οποιαδήποτε συμμετέχουσα επιχείρηση και βρίσκεται σε προηγούμενο ή επόμενο στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας του προϊόντος σε σχέση με την αγορά στην οποία δραστηριοποιείται άλλη συμμετέχουσα επιχείρηση, και οποιοδήποτε από τα ατομικά ή συνδυασμένα μερίδια αγοράς των επιχειρήσεων αυτών, σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας, ανέρχεται σε 25% τουλάχιστον, ανεξάρτητα αν μεταξύ των μερών υφίσταται σχέση προμηθευτή/πελάτη (η περίπτωση αφορά τις κάθετες σχέσεις).

²⁷ Τα στοιχεία της γνωστοποιούσας προέρχονται από την κλαδική έρευνα της ICAP ΑΕ, την ΕΛ.ΣΤΑΤ, αλλά και από εσωτερική πληροφόρηση των εταιριών με βάση υπολογισμούς και εκτιμήσεις για το έτος 2017, δεδομένου ότι σε πολλές εταιρίες του κλάδου δεν έχουν οριστικοποιηθεί οι επίσημες οικονομικές καταστάσεις του οικονομικού έτους 2017.

35. Ο όγκος πωλήσεων, η αξία τους και τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών εταιριών στη συγκεκριμένη σχετική αγορά παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 5: Μερίδιο αγοράς UNIPAK ΑΕ και ΠΑΚΟ ΑΕ στη σχετική αγορά χάρτου, 2012-2017

Έτος	ΠΑΚΟ ΑΕ*				UNIPAK ΑΕ				ΣΥΝΟΛΟ			
	Αξία ('000 €)	Όγκος (tn)	Μερίδιο αγοράς (%)		Αξία ('000 €)	Όγκος (tn)	Μερίδιο αγοράς (%)		Αξία ('000 €)	Όγκος (tn)	Μερίδιο αγοράς (%)	
			σε αξία	σε όγκο			σε αξία	σε όγκο			σε αξία	σε όγκο
2012	[...]	[...]	[5-10%]	[0-5%]	[...]	[...]	[0-5%]	[0-5%]	[...]	[...]	[5-10%]	[5-10%]
2013	[...]	[...]	[0-5%]	[0-5%]	[...]	[...]	[5-10%]	[0-5%]	[...]	[...]	[5-10%]	[5-10%]
2014	[...]	[...]	[0-5%]	[5-10%]	[...]	[...]	[5-10%]	[5-10%]	[...]	[...]	[10-15%]	[10-15%]
2015	[...]	[...]	[5-10%]	[5-10%]	[...]	[...]	[5-10%]	[5-10%]	[...]	[...]	[10-15%]	[10-15%]
2016	[...]	[...]	[0-5%]	[5-10%]	[...]	[...]	[5-10%]	[5-10%]	[...]	[...]	[10-15%]	[10-15%]
2017	[...]	[...]	[0-5%]	[0-5%]	[...]	[...]	[5-10%]	[5-10%]	[...]	[...]	[10-15%]	[5-10%]

Πηγή: Στοιχεία συμμετεχουσών εταιριών – ICAP Group ΑΕ
*συμπεριλαμβάνεται η ΠΑΚΟ ΒΕΛΟΥ ΑΕ

36. Όπως προκύπτει από τους παραπάνω πίνακες το συνολικό (αθροιστικό) μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών στη σχετική αγορά παραγωγής/εμπορίας χάρτου για χαρτοκιβώτια για το 2017 ανήλθε σε [10-15%]σε αξία και σε [5-10%] σε όγκο. Σε κάθε περίπτωση το αθροιστικό μερίδιο των μερών μετά την υπό κρίση συγκέντρωση στη συγκεκριμένη αγορά υπολείπεται κατά πολύ του 15% και, ως εκ τούτου, η εν λόγω αγορά δεν θεωρείται επηρεαζόμενη.

β) Σχετική αγορά παραγωγής/εμπορίας κυματοειδούς χαρτονιού για χαρτοκιβώτια.

37. Στην εν λόγω αγορά, δραστηριοποιείται μόνο η εξαγοραζόμενη ΠΑΚΟ ΑΕ, οπότε δεν υφίσταται επηρεαζόμενη αγορά²⁸. Ωστόσο, στον παρακάτω Πίνακα, για λόγους πληρότητας, παρουσιάζεται το μερίδιο αγοράς της εξαγοραζόμενης εταιρίας.

Πίνακας 6: ΠΑΚΟ ΑΕ – Πωλήσεις και μερίδιο αγοράς κυματοειδούς χαρτονιού, 2012-2017

Έτος	Αξία (€)	Όγκος (tn)	Μερίδιο αγοράς σε
			όγκο(%)
2012	[...]	[...]	[15-25%]
2013	[...]	[...]	[15-25%]
2014	[...]	[...]	[15-25%]
2015	[...]	[...]	[15-25%]
2016	[...]	[...]	[15-25%]
2017	[...]	[...]	[15-25%]

Πηγή: Στοιχεία ΠΑΚΟ ΑΕ

38. Το μερίδιο αγοράς της ΠΑΚΟ ΑΕ στην εν λόγω σχετική αγορά παραγωγής/εμπορίας κυματοειδούς χαρτονιού κυμαίνεται κατά τα έτη από [15-25%] έως [15-25%].

γ) Σχετική αγορά παραγωγής/εμπορίας χαρτοκιβωτίων από κυματοειδές χαρτόνι.

²⁸ Η UNIPAK ΑΕ δεν χρησιμοποιεί κυματοειδές χαρτόνι καθ' ότι δεν έχει μεταποιητική δραστηριότητα.

39. Στην εν λόγω σχετική αγορά δραστηριοποιούνται αμφότερες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις. Στους ακόλουθους πίνακες παρουσιάζονται οι πωλήσεις σε όγκο και τα μερίδια αγοράς των UNIPAK ΑΕ και ΠΑΚΟ ΑΕ, αλλά και των κυριότερων εταιριών της συγκεκριμένης σχετικής αγοράς, με βάση στοιχεία του 2016.

Πίνακας 7: Μερίδια πωλήσεων (σε αξία και όγκο) στη σχετική αγορά παραγωγής/εμπορίας χαρτοκιβωτίων από κυματοειδές χαρτόνι, 2016

Εταιρία	Αξία	Μερίδιο αγοράς σε αξία (%)	Όγκος (tn)	Μερίδιο αγοράς σε όγκο (%)
ΠΑΚΟ Α.Ε	[...]	[5-10%]	[...]	[5-10%]
UNIPAK HELLAS A.E.	[...]	[0-5%]	[...]	[5-10%]
ΣΥΝΟΛΟ (ΠΑΚΟ ΑΕ & UNIPAK ΑΕ)	[...]	[10-15%]	[...]	[10-15%]
DS SMITH HELLAS A.E.&B.E. ΕΙΔΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ	[...]	[15-25%]	[...]	[25-35%]
EL PACK A.E.	[...]	[10-15%]	[...]	[10-15%]
ΧΑΙΤΟΓΛΟΥ ΧΑΡΤΕΛ Α.Β.Ε.Ε.	[...]	[10-15%]	[...]	[5-10%]
ΒΙΟΚΥΤ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε.	[...]	[5-10%]	[...]	[5-10%]
ΒΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΩΝ Α.Ε.	[...]	[5-10%]	[...]	[5-10%]
ΤΟΤΤΙΣ ΡΑΚ Α.Ε.	[...]	[5-10%]	[...]	[5-10%]
DS SMITH CRETAN HELLAS A.E.	[...]	[5-10%]	[...]	[5-10%]
ΖΑΒΑΛΟΣ, Α., "ΧΑΡΤΟΤΕΧΝΙΚΗ" Α.Ε.	[...]	[0-5%]	[...]	[5-10%]
ΣΙΓΜΑ ΠΑΚ Α.Ε.	[...]	[0-5%]	[...]	[0-5%]
M - PACK Α.Ε.	[...]	[0-5%]	[...]	[0-5%]
CENTRAL PACK Α.Ε.	[...]	[0-5%]	[...]	[0-5%]
Σύνολο				

40. Στη σχετική αγορά παραγωγής χαρτοκιβωτίων από κυματοειδές χαρτόνι στην Ελλάδα, τα μερίδια αγοράς βάσει όγκου πωλήσεων, της UNIPAK ΑΕ και ΠΑΚΟ ΑΕ, ανέρχονται αθροιστικά σε [10-15%] ([5-10%] και [5-10%] αντίστοιχα) για το έτος 2016. Αθροιστικά δηλ. το μερίδιό τους υπολείπεται του 15% και, επομένως, δεν συνιστά επηρεαζόμενη αγορά. Για το έτος 2017 δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, ωστόσο βάσει των εκτιμήσεων της ΠΑΚΟ ΑΕ, υπάρχει μικρή πτώση των πωλήσεων των συμμετεχουσών στη συγκεκριμένη αγορά ([0-5%] στον όγκο πωλήσεων της ΠΑΚΟ ΑΕ και [15-25%] της UNIPAK ΑΕ)²⁹.

41. Στην εν λόγω σχετική αγορά δραστηριοποιούνται τουλάχιστον δεκατρείς (13) επιχειρήσεις, εκτός των συμμετεχουσών, από τις οποίες τρεις (3) διαθέτουν μερίδιο (το έτος 2016) το οποίο κυμαίνεται από [0-5%] έως [0-5%], πέντε (5) διαθέτουν μερίδιο μεταξύ [5-10%] και [5-10%], τρεις (3) εταιρίες διαθέτουν μερίδιο μεταξύ [5-10%] και [5-10%], ενώ οι δύο (2) κυριότερες εταιρίες στη συγκεκριμένη αγορά, η DS SMITH HELLAS A.E.&B.E. ΕΙΔΩΝ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ και η EL

²⁹ Συγκεκριμένα οι πωλήσεις της ΠΑΚΟ ΑΕ σε όγκο κατά το 2017, ανήλθαν σε [...]και της UNIPAK ΑΕ σε [...].

PACK A.E. κατέχουν ποσοστό [25-35%] και [10-15%] αντίστοιχα. Οι συγκεκριμένες εταιρίες θα αποτελούν στην ουσία τους κύριους ανταγωνιστές της νέας οντότητας μετά την συγκέντρωση, ενώ η νέα εταιρία που θα δημιουργηθεί θα κατέχει ουσιαστικά την τρίτη θέση στην συγκεκριμένη σχετική αγορά παραγωγής χαρτοκιβωτίων, χωρίς όμως να απέχει ιδιαίτερα από την τέταρτη κατά σειρά εταιρία (BIOKYT ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΕΣ Α.Ε.Β.Ε. – [5-10%]).

42. Σύμφωνα με τον δείκτη *Herfindahl–Hirschman*, ο βαθμός συγκέντρωσης στη σχετική αγορά παραγωγής/εμπορίας χαρτοκιβωτίων από κυματοειδές χαρτόνι πριν την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης μεταξύ της UNIPAK ΑΕ και ΠΑΚΟ ΑΕ ανέρχεται σε $HHI_{pre} \approx [\dots]$ μονάδες³⁰. Μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης ο δείκτης συγκέντρωσης *Herfindahl–Hirschman* θα ανέλθει σε $HHI_{post} \approx [\dots]$ μονάδες και επομένως εκτιμάται ότι είναι ελάχιστα πιθανό να εντοπισθούν οριζόντια προβλήματα ανταγωνισμού στην αγορά αυτή. Επιπλέον, η μεταβολή στον βαθμό συγκέντρωσης της εν λόγω αγοράς που προκαλείται από την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης μεταξύ της UNIPAK ΑΕ και της ΠΑΚΟ ΑΕ ανέρχεται σε μόλις $[\dots]$ μονάδες, το οποίο σε συνδυασμό με το μέγεθος του δείκτη HHI_{post} που είναι λίγο παραπάνω των 1.000 μονάδων δεν εγείρει θέματα ενδεχόμενου περιορισμού στην οικεία αγορά.

43. Τέλος, όπως προαναφέρθηκε η ΠΑΚΟ ΑΕ είναι καθετοποιημένη, δραστηριοποιείται και σε προηγούμενο αλλά και στο ίδιο στάδιο της εφοδιαστικής αλυσίδας του προϊόντος σε σχέση με το στάδιο που δραστηριοποιείται η εξαγοράζουσα (παραγωγής-προμήθειας). Συνεπώς, όσον αφορά την αγορά των χαρτοκιβωτίων από κυματοειδές χαρτόνι, διαπιστώνεται μια κάθετη και μια οριζόντια διάσταση της εν λόγω συγκέντρωσης. Η εν λόγω κάθετη σχέση μεταξύ της εξαγοράζουσας και της εξαγοραζόμενης είναι δυναμική, καθώς όπως προαναφέρθηκε, η UNIPAK ΑΕ δεν αποτελεί πελάτη του ομίλου ΠΑΚΟ ΑΕ³¹. Με την απόκτηση της ΠΑΚΟ ΑΕ η νέα οντότητα αποκτά παραγωγική δραστηριότητα και πρόσβαση σε πρώτες ύλες στην καθετοποιημένη παραγωγή χαρτοκιβωτίων από κυματοειδές χαρτόνι. Ωστόσο, οι κάθετες αγορές της παραγωγής/εμπορίας χαρτιού – κυματοειδούς χαρτονιού και χαρτοκιβωτίων από κυματοειδές χαρτόνι δεν θεωρούνται ως επηρεαζόμενες αγορές (μερίδιο κάτω του 25%) και συνεπώς η υπό κρίση συγκέντρωση δεν αναμένεται να έχει σημαντικές αντι-ανταγωνιστικές επιπτώσεις σε αυτές.

---

³⁰ Ο δείκτης HHI υπολογίζεται ως $HHI = \sum_{i=1}^n s_i^2$ και προκύπτει από την άθροιση των τετραγώνων των ατομικών

μεριδίων αγοράς όλων των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην συγκεκριμένη αγορά. Σε αγορές όπου ο δείκτης HHI μετά την συγκέντρωση δεν ξεπερνάει το 1000, κατά κανόνα δεν απαιτείται περαιτέρω ανάλυση και είναι σχετικά απίθανο να εντοπιστούν οριζόντια προβλήματα ανταγωνισμού. Είναι επίσης ελάχιστα πιθανό να διαπιστωθούν οριζόντια προβλήματα ανταγωνισμού σε συγκεντρώσεις όπου ο δείκτης HHI κυμαίνεται μεταξύ 1000 και 2000 όταν υπάρχει ιδιαίτερα μικρή (<250) διαφορά ΔHHI του HHI πριν την συγκέντρωση και του HHI μετά την συγκέντρωση.

³¹ Κατά δήλωση της UNIPAK ΑΕ: «η εξαγοράζουσα δεν χρησιμοποιεί κυματοειδές χαρτόνι καθ' όσον δεν έχει μεταποιητική δραστηριότητα» (βλ. απαντητική επιστολή UNIPAK ΑΕ, υπ' αριθ.πρωτ. 3313/25.05.2018). Η UNIPAK ΑΕ αγόραζε μέχρι τώρα έτοιμα χαρτοκιβώτια σε διάφορες μορφές και διαστάσεις και μετά από επεξεργασία ετικετοποίησης (labeling) και συναρμογής, ικανοποιούσε τις απαιτήσεις εκάστοτε πελάτη.

VI ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

44. Κατά το άρθρο 8 παρ. 1 του ν. 3959/2011, «*Η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξετάζει τη γνωστοποιούμενη συγκέντρωση μόλις υποβληθεί η σχετική γνωστοποίηση*». Ουσιαστικό κριτήριο ελέγχου των συγκεντρώσεων αποτελεί, κατά το άρθρο 7 παρ. 1 του ν. 3959/2011, ο σημαντικός ή μη περιορισμός του ανταγωνισμού ως αποτέλεσμα της υπό κρίση συγκέντρωσης στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό τμήμα της, και ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης³².

45. Στην υπό κρίση συγκέντρωση τα μέρη δραστηριοποιούνται σε ίδιες σχετικές αγορές προϊόντων, συνεπώς προκειμένου για οριζόντια συγκέντρωση³³. Επίσης, η εξαγοραζόμενη δραστηριοποιείται σε διαφορετικά διαδοχικά επίπεδα παραγωγής, με αποτέλεσμα η εξαγοράζουσα να αποκτά κάθετη ολοκλήρωση, λόγος για τον οποίο κρίνεται σκόπιμο να εξετασθεί και ως κάθετη συγκέντρωση³⁴.

46. Ειδικότερα, μία οριζόντια συγκέντρωση μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό σε μία αγορά με την απομάκρυνση σημαντικών ανταγωνιστικών πιέσεων σε έναν ή περισσότερους παίκτες, οι οποίοι ακολούθως έχουν αυξημένη δύναμη στην αγορά, χωρίς να καταφύγουν σε συντονισμό της συμπεριφοράς τους³⁵. Η πλέον άμεση επίπτωση μίας συγκέντρωσης στην αγορά είναι η απώλεια του ανταγωνισμού μεταξύ των μερών, ενώ οι επιχειρήσεις που δεν συμμετέχουν στη συγκέντρωση και δραστηριοποιούνται στην ίδια αγορά μπορούν επίσης να επωφεληθούν από τη μείωση της ανταγωνιστικής πίεσης που προκύπτει από τη συγκέντρωση, δεδομένου ότι η αύξηση των τιμών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων ενδέχεται να στρέψει ένα μέρος της ζήτησης προς τις ανταγωνίστριές τους, οι οποίες με τη σειρά τους μπορεί να αυξήσουν επικερδώς τις τιμές τους. Ο περιορισμός αυτών των ανταγωνιστικών πιέσεων θα μπορούσε να οδηγήσει σε σημαντικές αυξήσεις τιμών στη σχετική αγορά. Επιπλέον, οι συγκεντρώσεις στο πλαίσιο ολιγοπωλιακών αγορών, που συνεπάγονται κατάργηση σημαντικών ανταγωνιστικών πιέσεων που ασκούσαν προηγουμένως μεταξύ τους τα μέρη, σε συνδυασμό με τη μείωση της ανταγωνιστικής πίεσης επί των υπολοίπων ανταγωνιστών μπορεί, ακόμη και αν υπάρχει ελάχιστη πιθανότητα συντονισμού μεταξύ των μελών του ολιγοπωλίου, να

³² Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων (2004/C 31/03): «*Η Επιτροπή πρέπει να λαμβάνει υπόψη κάθε σημαντική παρακάλυψη του αποτελεσματικού ανταγωνισμού που ενδέχεται να προκληθεί από τη συγκέντρωση. Η δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης αποτελεί την κυριότερη μορφή αυτού του περιορισμού του ανταγωνισμού*».

³³ Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων (2004/C 31/03): «*5. Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να παρασχεθούν οδηγίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή αξιολογεί τις συγκεντρώσεις, εφόσον οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις αποτελούν πραγματικούς ή δυνητικούς ανταγωνιστές στην ίδια σχετική αγορά. Στην ανακοίνωση οι εν λόγω συγκεντρώσεις θα αναφέρονται ως «οριζόντιες συγκεντρώσεις»*».

³⁴ Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων (2008/C 265/07): «*4. Οι κάθετες συγκεντρώσεις αφορούν εταιρίες που λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα της αλυσίδας εφοδιασμού. Για παράδειγμα, όταν ο κατασκευαστής ενός συγκεκριμένου προϊόντος (η «επιχείρηση δραστηριοποιούμενη σε αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας») συγχωνεύεται με ένα από τους διανομείς του (η «επιχείρηση δραστηριοποιούμενη σε αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας») υπάρχει κάθετη συγκέντρωση*».

³⁵ Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων (2004/C 31/03) παρ. 22(α).

οδηγήσουν επίσης σε σημαντική παρακώλυση του ανταγωνισμού³⁶. Συχνά η συγκέντρωση την οποία προκύπτουν μη συντονισμένα αποτελέσματα περιορίζει τον ανταγωνισμό με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης μίας επιχείρησης, η οποία κατά κανόνα θα έχει σημαντικά μεγαλύτερο μερίδιο από τον επόμενο ανταγωνιστή μετά τη συγκέντρωση.

47. Η αξιολόγηση των επιπτώσεων της εξεταζόμενης συγκέντρωσης περιορίζεται στην (α) σχετική αγορά παραγωγής/εμπορίας χάρτου για χαρτοκιβώτια από κυματοειδές χαρτόνι και στην (γ) σχετική αγορά παραγωγής χαρτοκιβωτίων από κυματοειδές χαρτόνι, καθότι όπως προαναφέρθηκε στην (β) σχετική αγορά παραγωγής κυματοειδούς χαρτονιού δεν είχε ουδεμία δραστηριοποίηση η εξαγοράζουσα μέχρι και σήμερα.

48. **Ως προς την οριζόντια διάσταση** της συγκέντρωσης στις ανωτέρω (α) και (γ) σχετικές αγορές, κρίνεται ότι η προτεινόμενη συναλλαγή δεν θα επιφέρει σημαντικές αλλαγές στη δομή τους και κατά συνέπεια δεν θα επηρεάσει το επίπεδο ανταγωνισμού, δεδομένου ότι τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση εταιριών δεν κυμαίνονται σε υψηλά επίπεδα και συγκεκριμένα υπολείπονται του 15%, ώστε να θεωρούνται επηρεαζόμενες. Από τα ανωτέρω, προκύπτει ότι η μεταβολή που θα επέλθει στον βαθμό ανταγωνισμού των σχετικών αγορών θεωρείται μικρή και μη ικανή να επιφέρει σημαντική μεταβολή της δομής των αγορών και παρεμπόδιση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Επιπροσθέτως, ασκείται πραγματικός ανταγωνισμός από έναν σημαντικό αριθμό ανταγωνιστριών επιχειρήσεων με αποτέλεσμα να υφίστανται ανταγωνιστικές πιέσεις και κατά συνέπεια σημαντικές εναλλακτικές δυνατότητες επιλογής. Συνεπώς, η εξεταζόμενη συγκέντρωση δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις εν λόγω σχετικές αγορές.

49. **Ως προς την κάθετη διάσταση** της συγκέντρωσης, σημειώνεται ότι οι μη οριζόντιες συγκεντρώσεις δεν συνιστούν απειλή για τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, εκτός εάν η επιχείρηση που προκύπτει από τη συγκέντρωση διαθέτει σημαντική ισχύ σε μία τουλάχιστον από τις σχετικές αγορές³⁷. Στην υπό κρίση υπόθεση δεν επέρχονται κάθετες επιπτώσεις από την υπό εξέταση πράξη δεδομένου του μη υψηλού μεριδίου που θα αποκτήσει η εξαγοράζουσα μετά τη συναλλαγή. Εντεύθεν, η εν λόγω συγκέντρωση δεν αναμένεται να έχει δυσμενείς ανταγωνιστικές επιπτώσεις στην αγορά καθώς δεν υπάρχει το κίνητρο για τη νέα οντότητα μετά τη συγκέντρωση να δημιουργήσει ουσιαστικά εμπόδια πρόσβασης σε εισροές.

50. **Ως προς τις πιθανές αντί-ανταγωνιστικές επιπτώσεις** που μπορεί να προκύψουν από την προαναφερόμενη σχέση του [...] με την εξαγοραζόμενη και την BOXPACK ΕΠΕ, να επισημαίνεται ότι κατά την αξιολόγηση των επιπτώσεων μιας συγκέντρωσης στον ανταγωνισμό, η ΕΑ συγκρίνει τις συνθήκες ανταγωνισμού που θα προκύψουν από τη γνωστοποιηθείσα

³⁶ Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές, για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων (2004/C 31/03) παρ. 24 επ. Βλ. επίσης σχετικά M. Rosenthal/S. Thomas, *European Merger Control*, 2010, σελ. 116 επ.

³⁷ Βλ. Αποφάσεις Ε.Επ. M.1157, *Skanska/Scancem*, σκ. 69 και 78, M.4314, *Johnson/Pfizer*, σκ. 122-123, M.5005, *GALP/EXXONMOBIL*, σκ. 62 και M.4494, *EVRAZ/HIGHVELD*, σκ. 94 και 97. Βλ. επίσης απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.3231, *PREEM/SCANDINAVISKA*, σκ. 24-25, όπου θεωρήθηκε ότι τα χαμηλά μερίδια αγοράς σε όλες τις σχετικές αγορές (κάτω του 25%) συνηγορούσαν υπέρ της απουσίας κάθετων επιπτώσεων εκ της εν λόγω συγκέντρωσης. Βλ. τέλος και απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.4723, *ENI/EXXON MOBIL*, σκ. 30.

συγκέντρωση με εκείνες που θα επικρατούσαν χωρίς αυτήν³⁸. Εν προκειμένω, ο [...]θα διατηρήσει τη θέση του ως [...] της ΠΑΚΟ ΑΕ, καθώς και το [...] % των εταιρικών μεριδίων της BOXPACK ΕΠΕ, χωρίς να επέλθει οιαδήποτε μεταβολή συνεπεία της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης. Όπως προαναφέρθηκε, η ΠΑΚΟ ΑΕ αποτελεί προμηθεύτρια εταιρία της BOXPACK ΕΠΕ (αγορά προηγούμενου σταδίου), αλλά και ανταγωνιστή της στην αγορά χαρτοκιβωτίων από κυματοειδές χαρτόνι (ή έστω δυνητικό ανταγωνιστή της εάν ληφθεί υπόψη ότι απευθύνονται σε διαφορετικής δυναμικότητας πελάτες)³⁹.

51. Η μοναδική επίπτωση που θα δύνατο να επέλθει στον ανταγωνισμό μεταξύ των ως άνω εταιριών, ως αποτέλεσμα της διφυούς σχέσης του [...] αφορά μόνο σε πιθανή πρόσβαση της εξαγοράζουσας σε εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες ανταγωνιστή (ή δυνητικού κατά τα ανωτέρω ανταγωνιστή) της (BOXPACK ΕΠΕ) που δραστηριοποιείται στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας⁴⁰. Λαμβανομένου υπόψη όμως ότι δεν υπάρχει καμία μεταβολή στις συνθήκες ανταγωνισμού συνεπεία της συγκέντρωσης, παρέλκει η εξέταση τυχόν αντί-ανταγωνιστικών επιπτώσεων που θα μπορούσαν να προκύψουν από τη διάχυση πληροφορίας (ανταλλαγή πληροφοριών) μεταξύ της εξαγοράζουσας πλέον εταιρίας και της ανταγωνιστικής της εταιρίας BOXPACK ΕΠΕ.

52. Ακόμη και αν ήθελε υποτεθεί ότι θα μπορούσαν να προκύψουν αντί-ανταγωνιστικές επιπτώσεις συνεπεία της ως άνω διφυούς σχέσης του [...], θα πρέπει να επισημανθεί η ανυπαρξία ενδείξεων προς αυτή την κατεύθυνση και υιοθέτησης συντονισμένης συμπεριφοράς⁴¹ διότι α) αφενός το μερίδιο της BOXPACK ΕΠΕ στην αγορά χαρτοκιβωτίων από κυματοειδές χαρτόνι εκτιμάται σε επίπεδο χαμηλότερο του [0-5%], ενώ στην ίδια αγορά δραστηριοποιείται πλήθος επιχειρήσεων και β) αφετέρου λαμβανομένων υπόψη και των όσων δηλώθηκαν και διευκρινίσθηκαν από τις συμμετέχουσες στην παρούσα γνωστοποίηση, ο [...] ανέλαβε μεταξύ άλλων την υποχρέωση, για όσο χρονικό διάστημα απασχολείται στην ΠΑΚΟ ΑΕ, να τηρήσει συγκεκριμένους όρους έναντι των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και συγκεκριμένα να μη γνωστοποιήσει στην BOXPACK ΕΠΕ με οποιοδήποτε μέσο Εμπιστευτικές Πληροφορίες (όπως: τιμές, κερδοφορίες, εμπορικές συμφωνίες, κ.λπ), οι οποίες περιέρχονται σε γνώση του λόγω της θέσεώς του στην ΠΑΚΟ ΑΕ⁴². Σε κάθε περίπτωση οι συνθήκες που διαμορφώνονται μετά τη συγκέντρωση ως προς την ενδεχόμενη διευκόλυνση του συντονισμού μεταξύ της ΠΑΚΟ ΑΕ, και της εταιρίας συμφερόντων του [...], BOXPACK ΕΠΕ, στην προαναφερόμενη αγορά μέσω της εργασιακής θέσης του [...] ως [...] της εξαγοραζόμενης εταιρίας, θα μπορούσαν να αξιολογηθούν

³⁸ Βλ. παρ. 9 των Κατευθυντήριων γραμμών για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων σύμφωνα με τον κανονισμό του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, 2004/C31/03.

³⁹ Λόγω της ιδιότητας αυτής του στελέχους της ΠΑΚΟ ΑΕ, ενδέχεται να γείρονται ανησυχίες σε σχέση με την πρόσβαση της επιχείρησης σε κρίσιμες πληροφορίες ανταγωνιστή που θα της επιτρέψουν να εφαρμόσει λιγότερο επιθετική πολιτική σε βάρος των καταναλωτών ή να θέσει τους ανταγωνιστές της σε ανταγωνιστικά μειονεκτική θέση, αποθαρρύνοντας με τον τρόπο αυτό την είσοδο ή την επέκτασή τους στην αγορά (Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των οριζόντιων και μη συγκεντρώσεων, ο.π.)

⁴⁰ Βλ. και Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, 2008/C, 265/07, παρ. 78 και νομολογία στην οποία παραπέμπει.

⁴¹ Πρβλ. και απόφαση ΕΑ 632/2016 - ΑΟΥΤΟΝΤΗΛ & ΧΙΟΥΝΤΑΙ ΕΛΛΑΣ – ΟΜΙΛΟΣ ΒΑΣΙΛΑΚΗ, παρ. 42 επ.

⁴² Βλ. το από 21.06.2018 Σύμφωνο Εμπιστευτικότητας-Μη Ανταγωνισμού, μεταξύ των [...], ΠΑΚΟ ΑΕ και UNIPAK ΑΕ (υπ' αριθ. πρωτ. 3908/21.06.2018), καθώς και την υπ' αριθ. πρωτ. 3917/21.06.2018 Τροποποίηση του Καταστατικού της BOXPACK ΕΠΕ.

μόνο υπό το πρίσμα του άρθρου 1 του ν. 3959/2011, εφόσον εκδηλωθεί αντί-ανταγωνιστική συμπεριφορά⁴³.

53. Κατά συνέπεια, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα προαναφερθέντα, η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση δεν αναμένεται να προκαλέσει σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού και εκτιμάται ότι δεν προκαλούνται σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού σε οποιαδήποτε από τις ανωτέρω εξεταζόμενες αγορές.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Τμήμα, αποφάσισε ομοφώνως και σε φανερή ψηφοφορία:

«εγκρίνει, κατ' άρθρο 8 παρ. 3 του ν. 3959/2011, την από 09.05.2018 (υπ' αριθ. πρωτ. 2961) γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση που αφορά στην απόκτηση του αποκλειστικού ελέγχου της εταιρίας «ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΒΛ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ ΧΑΡΤΟΠΟΙΪΑ ΧΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» από την εταιρία «UNIPAK ΕΛΛΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ», δεδομένου ότι η εν λόγω συγκέντρωση, παρότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του ν. 3959/2011, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επιμέρους αγορές στις οποίες αφορά».

Η απόφαση εκδόθηκε την **22^α Ιουνίου 2018**.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 27 παρ. 1 του ν. 3959/2011.

Ο Συντάκτης της Απόφασης

Ο Πρόεδρος

Παναγιώτης Φώτης

Δημήτριος Κυριτσάκης

Η Γραμματέας

Ηλιάνα Κούτρα

---

⁴³ Βλ. Λευκή Βίβλο «Προς έναν αποτελεσματικότερο έλεγχο των συγκεντρώσεων στην ΕΕ» (COM/2014/449 final), παρ. 53. Σχετικά με το άρθρο 1 του 3959/2011 βλ. Ζευγώλης (2008), Το Καρτέλ στο Δίκαιο του Ανταγωνισμού, Νομική Βιβλιοθήκη, Κεφ. Α.